





Alle foto: Ansatte i Arendal kommunal pensjonskasse
Layout: Arendal kommunale pensjonskasse

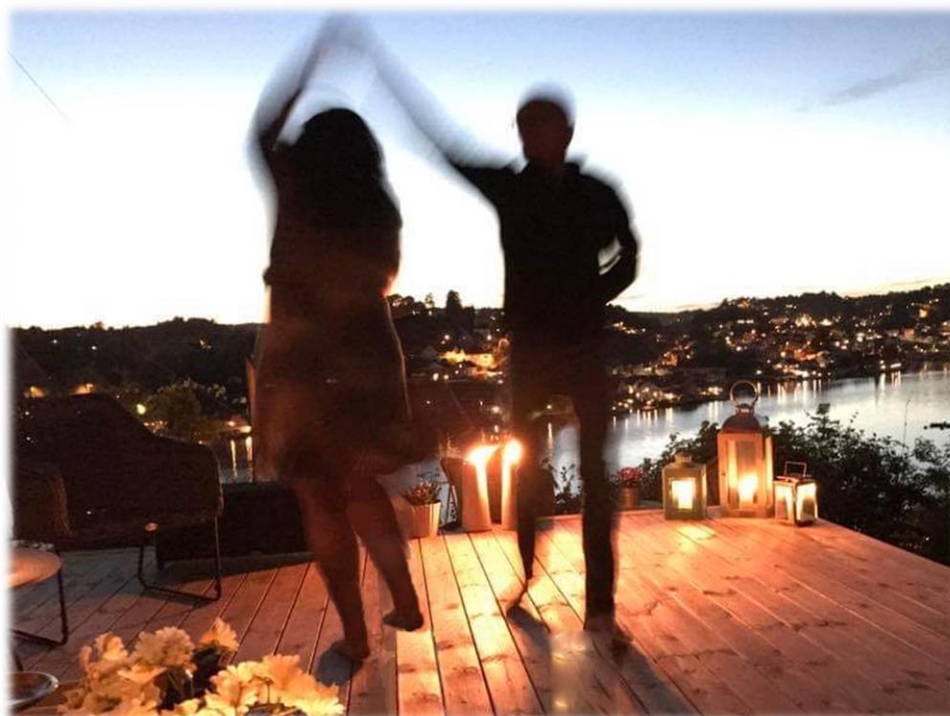
ÅRSBERETNING - REGNSKAP

2019

Arendal kommunale pensjonskasse

INNHold

Hovedtall	4
Årsberetning	5
Resultatregnskap	12
Balanse	14
Kontantstrømsanalyse	17
Noter til regnskapet	18
Revisjonsberetning	31
Aktuarberetning	33



HOVEDTALL

NØKKELTALL (1000 kr)	2019	2018	2017	2016	2015
Premieinntekter	229 166	199 512	194 548	198 770	191 171
Finansinntekter netto	347 664	33 741	269 118	167 420	117 506
Pensjonsutbetalinger netto	104 393	95 713	88 198	83 720	76 457
Driftskostnader	10 156	9 256	8 654	8 528	9 027
Forvaltningskapital	3 840 806	3 469 743	3 377 377	3 061 115	2 844 500
Premiereserve	2 768 926	2 656 915	2 520 443	2 338 811	2 198 746
Erstatningsavsetninger	37 833	36 406	35 637	34 013	38 707
Premiefond	75 500	91 035	50 005	47 428	56 747
Tilleggsavsetninger	184 862	138 928	138 928	138 928	138 928
Kursreguleringsfond	349 747	164 313	262 707	177 592	113 188
Egenkapital	406 678	367 157	365 544	316 631	292 144
Risikoutjevsningsfond	16 315	15 558	12 808	12 129	7 129
Forholdstall					
Driftskostnader i % av forvaltningskapital	0,27 %	0,27 %	0,25 %	0,28 %	0,32 %
Bokført avkastning kollektivporteføljen	4,87 %	4,59 %	5,38 %	3,44 %	6,32 %
Verdijustert avkastning kollektivporteføljen	9,97 %	1,35 %	8,76 %	5,79 %	3,71 %
Verdijustert avkastning selskapsporteføljen	9,97 %	1,35 %	8,76 %	5,75 %	4,07 %
Stresstest I	155 %	117 %	95 %	78 %	103 %
Solvenskapitaldekning	153 %	149 %	52 %	57 %	72 %
Dekningsgrad	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Medlemsoversikt					
Aktive	3 098	3 105	3 101	3 049	3 086
Oppsatte rettigheter	6 100	5 727	5 339	4 944	4 490
Sum	9 198	8 832	8 440	7 993	7 576
Alderspensjonister	1 155	1 053	968	899	792
AFP 62 - 65 år	59	64	68	73	66
AFP 65 - 67 år	89	80	72	61	95
Uførepensjonister	636	617	608	575	560
Ektefellepensjonister	160	152	146	139	126
Barnpensjonister	18	17	10	9	9
Sum pensjonister	2 117	1 983	1 872	1 756	1 648
Sum medlemmer i alt	11 315	10 815	10 312	9 749	9 224

Styrets beretning

Arendal kommunale pensjonskasse ble opprettet 1. juli 1916 av Arendal kommune. Pensjonskassens formål er å yte pensjoner til medlemmene og deres etterlatte i henhold til pensjonskassens vedtekter, samt å yte god service til medlemmer, pensjonister og arbeidsgivere.

Pensjonskassen er lokalisert i Teaterplassen 3 på Tyholmen i Arendal.

Pensjonskassen er underlagt de samme lover og forskrifter som gjelder for finans- og forsikringsbransjen og er under tilsyn av Finanstilsynet.

Pensjonskassens årsregnskap er satt opp i henhold til forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak av 20.12.2011 gjeldende for årsregnskap fra og med 2011.

ORGANISASJON OG LEDELSE

Alle funksjoner i pensjonskassen er skilt fra kommunens øvrige virksomhet. Pensjonskassens midler holdes adskilt fra kommunens, og pensjonskassen hefter ikke for kommunens forpliktelser. Pensjonskassen er en egen juridisk enhet med pensjonskassens styre som høyeste besluttsende organ.

STYRET

Styret består av 6 personer, er selvkonstituerende, og velger selv sin leder.

3 av styremedlemmene velges for samme periode som bystyrets medlemmer, resterende styremedlemmer velges midt i bystyreperioden. Styremedlemmene velges for 4 år av gangen. 2 medlemmer oppnevnes av arbeidstakernes organisasjoner blant innskuddspliktige medlemmer i pensjonskassen og pensjonistene. I henhold til vedtektene skal bystyret oppnevne 4 medlemmer og varamedlemmer til pensjonskassens styre, hvorav minimum 1 medlem og 1 varamedlem

ikke skal ha tilknytning til pensjonskassen eller arbeidsgiver, foretak, forening eller annen institusjon med pensjonsordning i pensjonskassen.

Følgende medlemmer og varamedlemmer er valgt inn i styret for Arendal kommunale pensjonskasse for perioden oktober/november 2017/2019 – oktober/november 2021/2023:

Styremedlemmer oppnevnt av bystyret

	Valgperiode
Morten Kraft (AP)	2019 – 2023
Fredrik W. Knutsen (uavhengig)	2019 – 2023
Milly O. Grundesen (SP)	2017 – 2021
Siri Lyngvi-Østerhus (uavhengig)	2017 – 2021

varamedlemmer:

Anders Kylland (Frp)	2019 – 2023
Peder Syrdalen (uavhengig)	2019 – 2023
Ingrid D. Skårmo (Frp)	2017 – 2021
Tonje Breivik (uavhengig)	2017 – 2021

Styremedlemmer oppnevnt av arbeidstakernes organisasjoner

	Valgperiode
Jon Vidar Skogeng (FF)	2019 – 2023
Inger Mari Sørvig (Delta)	2017 - 2021

varamedlemmer:

Vigdis Røed (FF)	2019 – 2023
Øystein Neegaard (UF)	2017 – 2021

Styret har valgt Morten Kraft som leder for perioden oktober/november 2019 – 2021, og Fredrik William Knudsen som nestleder for perioden oktober/november 2019 – 2021.

Styret har tilordnet følgende rangering av varamedlemmer:

Fra bystyret;

1. varamedlem: Anders Kylland
2. varamedlem: Peder Syrdalen
3. varamedlem: Inger D. Skårmo
4. varamedlem: Tonje Breivik

Fra arbeidstakernes organisasjoner;

1. varamedlem: Vigdis Røed
2. varamedlem: Øystein Neegaard

Styret består av 3 menn og 3 kvinner og likestillingsloven er oppfylt. Det har vært avholdt 9 styremøter i 2019. Styret har arbeidsgiveransvaret for de ansatte i pensjonskassens administrasjon.

ADMINISTRASJON

Ved årets slutt er det 5 ansatte fordelt på 5 årsverk i pensjonskassen. I løpet av 2019 er det foretatt to ansettelser. Eileen Moneel tiltrådte som rådgiver i mars og Kjetil Korneliussen tiltrådte som administrerende direktør i august.

Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS v/Pål Lillevold er ansvarshavende aktuar og forsikringsteknisk rådgiver for pensjonskassen.

Agder-Team Revisjon AS er revisor for pensjonskassen.

Aust-Agder Revisjon IKS er uavhengig kontrollorgan for pensjonskassen i henhold til kapitalforvaltningsforskriften §2-2 og forskrift om risikostyring og intern kontroll §10.

Pensjonskassen har avtale med rådgivende lege Brynjulf Barexstein ved behandling av søknad om brutto uførepensjon.

Pensjonskassen har avtale med Sparebanken Sør om forvaltning og depot av utlånsmassen.

Pensjonskassen har avtale med Mercer AS om investeringsrådgivning og rapportering av risiko og avkastning.

Pensjonskassen har avtale med Gabler AS om programutvikling og brukerstøtte for ajourhold og oversikt av medlemmene og pensjonsberegning samt grunnlag for forsikringsteknisk beregning.

Pensjonskassen er omfattet av avtale om overføring av pensjonsrettigheter mellom offentlige pensjonsordninger. Arbeidstakere som har vært innmeldt i flere offentlige pensjonsordninger vil, etter avtalen, få pensjon som om de hele tiden hadde vært medlem av en og samme pensjonsordning.

Pensjonskassen er medlem av interesseorganisasjonen Pensjonskasseforeningen, som organiserer kommunale/fylkeskommunale/private, selvstendige pensjonskasser. Pensjonskasseforeningen er høringsinstans for endringsforslag innen finans og pensjon som berører tjenestepensjonsordningene. De tilbyr kurs, samlinger og veiledning overfor sine medlemmer.

Pensjonskassen er medlem av Kommunenes Sentralforbunds arbeidsgivervirksomhet for bedrifter, KS Bedrift.

Trygderetten er ankeinstans for vedtak som vedrører pensjon og samordning.



Arbeidsmiljøet i pensjonskassen er godt, og virksomheten forurenser ikke det ytre miljø.

AVKASTNING PÅ INVESTERINGER

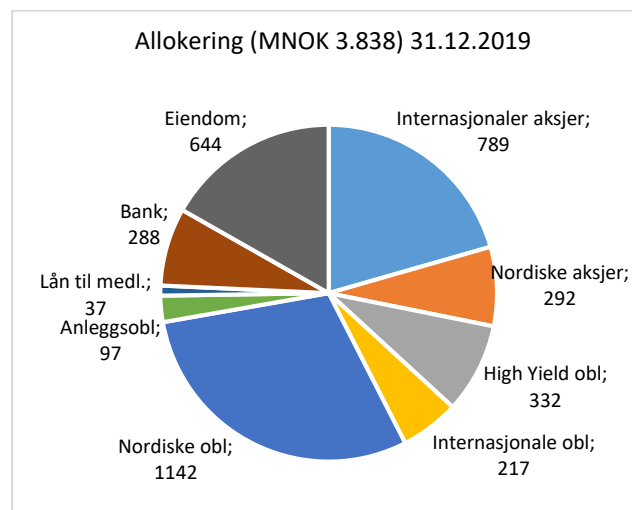
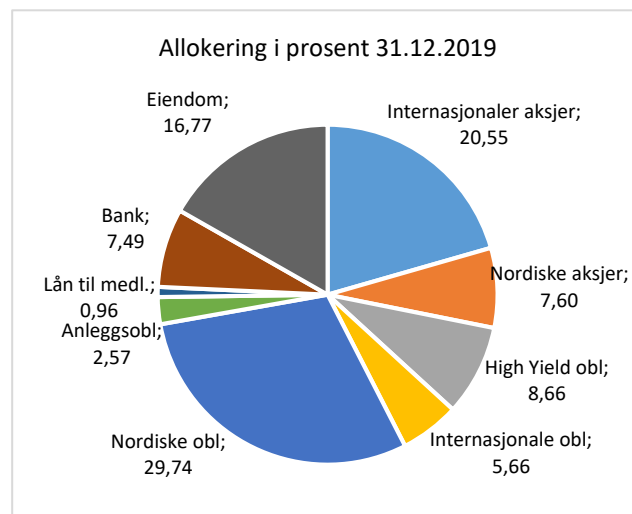
Avkastningen i 2019 er et av de beste etter årtusenskiftet. Norske aksjer steg over 16 prosent og verdensindeksen målt i norske kroner steg nesten 30 prosent. Den usikkerhet og skepsis som preget inngangen til 2019 ble gjennom året snudd til muligheter og «all time high» for mange av verdens børser.

I kredittmarkedene ble optimistiske investorer med lang rentedurasjon belønnet med best avkastning. Høye kredittspreader ved inngangen til året, i kombinasjon med sentralbankers program for kjøp av obligasjoner, sørget gjennom året for inngang av kredittspreader med tilhørende gevinst for investor.

Arendal kommunale pensjonskasse hadde i 2019 det beste resultat innenfor det siste 10-året med en verdjustert avkastning på 10 prosent. Alle klasser av eiendeler hadde positiv avkastning der klassen «Internasjonale aksjer» tronet på toppen med en avkastning på over 26 prosent.



Sammensetningen av porteføljen er gjennom året balansert mellom mulighet til avkastning og risiko for tap i henhold til kapitalstrategi vedtatt av styret.



KAPITALFORVALTNINGEN

Målsettingen for pensjonskassen er å oppnå en avkastning som over tid gir en god risikojustert avkastning og som sikrer pensjonsutbetalingene til Arendal kommune og andre medlemsbedrifter. Målet med kapitalforvaltningen er å maksimere avkastning innenfor definerte rammer for kapital- og soliditetskrav og krav til likviditet.

Pensjonskassen har som hovedprinsipp å drive forvaltning og risikostyring av verdipapirer fortrinnsvis gjennom valg av fond. Det kan også benyttes forvaltningsmandater med "aktive forvaltere". Det foretas enkeltinvesteringer i bank, utlån og eiendom.

Daglig leder foretar sammensetningen av aktiva innenfor styrets vedtatte retningslinjer. Styret mottar månedlige oversikter over avkastning og sammensetning av aktivaklasser sammenlignet med til enhver tid vedtatte strategiske øvre og nedre grenser for plassering i de ulike aktivaklassene.




Pensjonskassen skal systematisk søke en god diversifisering og bredde i plasseringene for å begrense samlet risiko, og skal til enhver tid ha tilstrekkelig likviditet til å møte løpende utgifter.

Pensjonskassen foretar jevnlig risikoanalyser som behandles av styret. Kvartalsvis gjennomføres beregning av solvenskapitaldekning av uavhengig part. Styret vurderer resultatet av beregningen i forhold til bufferkapitalen og vurderer om tiltak skal iverksettes. Styret skal ta stilling til eventuelle situasjoner hvor beregnet tapspotensial overstiger bufferkapitalen.

Hvis solvenskapitaldekningen ligger høyere enn 140 prosent ansees dette innenfor akseptabel grense (grønt lys). Hvis dekningen ligger mellom 110 og 140 prosent (gult lys), skal styret varsles. Dersom dekningen er under 110 prosent (rødt lys), skal det umiddelbart iverksettes tiltak i samråd med styret.

Handlingsregler og tiltaksplan

Dersom rammene for forsikringsrisiko overskrides gjelder følgende handlingsregler;

Risikonivå	Handlingsregler
	<ul style="list-style-type: none"> risikoreduserende tiltak må identifiseres og gjennomføres snarest fremlegge plan for gjennomføring
	<ul style="list-style-type: none"> styret skal varsles på neste styremøte og administrerende direktør skal presentere en vurdering av mulig risikoreduserende tiltak fremlegge eventuell plan for risikoreduserende tiltak
	<ul style="list-style-type: none"> ingen spesielle tiltak er nødvendige vurdere høyere risikotagning

Tiltaksplan
1. Tilbakeholde overskudd Holde tilbake deler av årets resultat for å bygge bufferkapital eller redusere grunnlagsrenten
2. Øke rentegarantipremie/årlig egenkapitalinnskudd Fremtidige gevinster i rentegarantipremier og egenkapitalinnskudd kan inkluderes i bufferkapitalen
3. Vurdere forvaltningsmandat/ policy for kapitalforvaltning Vurdere muligheter for redusert risiko i kapitalforvaltningen, eks redusere aksjeandel
4. Hente ny egenkapital fra eier Pensjonskassen orienterer kommunen om at det er behov for å styrke kapitalen og ber om tilførsel av egenkapital.
5. Ta opp ansvarlig lån Pensjonskassen tar opp ansvarlig lån med løpetid > 5 år.

Tiltaket kan også være kombinasjoner av nevnte tiltak dersom dette anses mulig og formålstjenlig i den enkelte situasjon.

ETIKK

Forvaltningen av pensjonskassens midler skal være i tråd med de etiske kriteriene som til enhver tid er valgt av Finansdepartementet for forvaltningen av Statens Pensjonsfond Utland. Selskaper skal ekskluderes fra investerings-universet ved brudd på de fastlagte kriteriene.

Pensjonskassen skal ved investering hos nye forvaltere preferere forvaltningsmiljøer/produkter som prioriterer klimapåvirkning, sosiale hensyn og risikostyring i forvaltningen som bidrar til bærekraftig utvikling i henhold til FNs bærekraftsmål.



Det fokuseres stadig på å øke kompetansen for at investeringer som foretas kan bidra positivt med hensyn til påvirkning av miljø, sosiale forhold, eierstyring og selskapsledelse. Pensjonskassen har på dette feltet nytte av at vår rådgiver på investeringsområdet har bidratt i utarbeidelsen av FN sine mål for bærekraft.

REGNSKAP

Styret mener at det fremlagte årsregnskap med noter gir et rettviseende bilde av driften i 2019 og stillingen ved årsskiftet.

Regnskapet er avlagt med forutsetning om fortsatt drift, og styret bekrefter at forutsetningene er til stede. Styret er ikke kjent med at det er knyttet usikkerhet til regnskapet ut over det som allerede er innarbeidet i regnskapet gjennom verdireguleringer på aksjer og obligasjoner.



SKATT

Pensjonskassens virksomhet er skattepliktig i henhold til skatteloven. Pensjonskassen betaler 22 prosent skatt av skattepliktig overskudd og 0,15 prosent skatt av skattepliktig formue. Den delen av virksomheten som henføres til selskapsporteføljen er innenfor fritaksmetoden. Dette medfører at gevinster og tap på verdipapirer i selskapsporteføljen ikke inngår i skattepliktig inntekt.

FORSIKRINGSTEKNISK OPPGJØR

Aktuaren har foretatt forsikringstekniske beregninger pr. 31.12.2019 som viser en dekningsgrad på 100 prosent.

PREMIEFOND

Pensjonskassen har pr. 31.12.2019 opparbeidet 75 millioner kroner i premiefondet.

REGULERINGSPREMIE

Reguleringspremien for lønnsoppgjør og endring i grunnbeløp dekkes av arbeidsgiverne i sin helhet. Reguleringspremien i 2019 utgjorde 97 millioner kroner som i sin helhet ble belastet premiefondet.

UTLÅNSVIRKSOMHETEN

Utlån til medlemmene pr. 31.12.2019 utgjorde 37 millioner kroner. Pensjonskassen yter 1. prioritets pantelån til medlemmene innenfor 70 prosent av verditakst av bolig.



PENSJONSYTELSE

Stortinget har vedtatt ny pensjonsopptjening for ansatte i offentlig sektor født fra 1963. Den nye pensjonsordningen ble innført fra 1. januar 2020.

Den nye offentlige tjenstepensjonen er en påslagsmodell, og bedre tilpasset folketrygden og AFP i privat sektor. Påslagspensjon innebærer at pensjonen beregnes ut fra en pensjonsbeholdning som er basert på årlig opptjening.

Den nye offentlige tjenstepensjonen skal bidra til at:

- Det vil lønne seg å jobbe lenger
- De som må slutte tidlig blir ivaretatt
- Det blir lettere å bytte jobb mellom offentlig og privat sektor
- Alle offentlig ansatte får tjenstepensjon

Tjenstepensjonen for de enkelte årskullene:

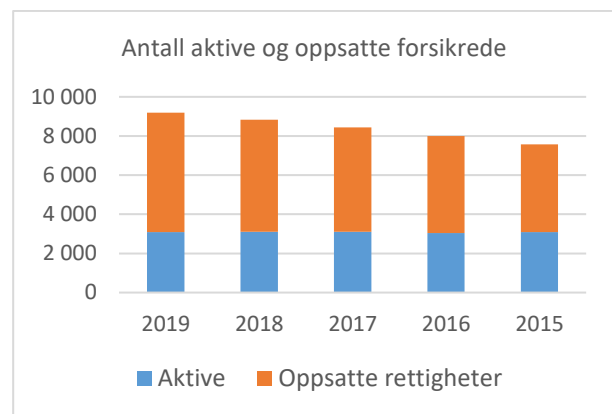
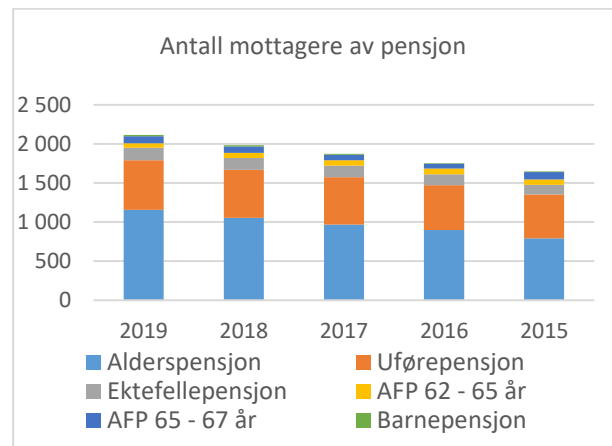
- De som er født 1963 eller senere vil fra 2020 tjene opp pensjon helt etter de nye reglene. Den alderspensjonen som eventuelt er opptjent før 2020 vil bli utbetalt etter de gamle reglene når de tar ut alderspensjonen. De vil også bli omfattet av den nye AFP-ordningen i offentlig sektor.
- De som er født fra og med 1954 til og med 1962 får alderspensjonen beregnet både etter gamle og nye regler, avhengig av hvilket år de er født. Tilsvarende andel av tjenstepensjonen skal samordnes etter nye og gamle samordningsregler. De som er født til og med 1958 er sikret en individuell garanti. For årskullene 1959-1962 trappes den individuelle garantien gradvis ned. Disse årskullene beholder dagens AFP-ordning og særaldersgrenser.
- De som er født i 1953 eller tidligere beholder de gamle reglene fullt ut – både på AFP og tjenstepensjonen.

MEDLEMMER

Arendal kommunale pensjonskasse er pliktig pensjonsordning for arbeidstakere som har et arbeidsforhold i Arendal kommune, herunder Arendal Eiendom KF og Arendal Havn KF, Arendal kirkelige fellesråd, Hove Drifts- og utviklingsselskap AS, Etablerersenteret IKS og Arendal kommunale pensjonskasse. Pensjonskassen har også medlemmer fra Arendal Kulturhus AS og Agder kommunale støttetjenester.

Unntatt fra medlemskap er lærere som er tilsluttet Statens Pensjonskasse og sykepleiere og leger som er tilsluttet KLP.

Ved utgangen av 2019 hadde Arendal kommunale pensjonskasse 11.315 medlemmer.



RESULTATDISPONERING

Totalresultat før disponering på 111,4 millioner kroner avsettes slik:

Overført til opptjent egenkapital: 38,8 MNOK
Overført til risikoutjevningssfond: 0,8 MNOK
Overført til premiefond: 71,8 MNOK

UTSIKTENE FREMOVER

Pensjonskassens styre og administrasjon vil i likhet med tidligere år være aktive i kapitalforvaltningen. Vi søker å foreta optimale investeringer i forhold til risiko, spredning og avkastning.

Styret og administrasjonen vil også i tiden fremover arbeide med å videreutvikle pensjonskassen som en konkurransedyktig ordning til beste for medlemmene,

pensjonistene og arbeidsgiverne. Dette skal gjennomføres ved økt digitalisering, bedre nettsider og fortsatt effektivisering. Pensjonskassen har som mål å være det beste pensjonsalternativet for medlemmene og arbeidsgiverne. Det skal oppnås ved trygg kapitalforvaltning, med vekt på informasjon og service overfor medlemmene. Vi skal i tillegg være synlige og aktive i samspill med arbeidsgiverne.

Framtidsutsiktene i finansmarkedene er minst like usikre som ellers. Starten på 2020 har startet med veldig store markedsendringer med bakgrunn i et virus som var utenfor fokusområde i slutten av forrige år. Tiltakene fra myndigheters side er uten sidestykke i nyere tid. Byer og tettsteder er isolert av frykt for spredning av koronaviruset. Skoler, butikker og arbeidsplasser er stengt med de følger dette får for samfunnet med

hensyn til produksjon og inntjening. Den usikkerhet som råder i finansmarkedene vil antagelig vedvare i en tid. Tiltak som iverksettes fra myndigheter verden over vil kunne bidra til å roe ned markedene i noen grad.

Pensjonskassen er forberedt på tider med store svingninger i de finansielle markedene. Tiltaksplaner er utarbeidet og ansvar er fordelt for at enhver situasjon skal kunne håndteres på en god måte.

Usikkerhet i finansmarkedene vil alltid oppstå. Når usikkerhet inntreffer er det som oftest med bakgrunn i forhold som kan fremstå som relativt utenkelig i forkant. Det vil skje igjen.

Arendal kommunale pensjonskasse, 18. mars 2020

Morten Kraft
Styreleder

Fredrik William Knudsen
Nestleder

Siri Lyngvi-Østerhus
styremedlem

Milly O. Grundesen
styremedlem

Inger Mari Sørvig
styremedlem

Jon Vidar Skogeng
styremedlem

Kjetil Korneliussen
Adm. direktør

RESULTATREGNSKAP

Teknisk regnskap	Note	31.12.2019	31.12.2018
Premieinntekter:			
Forfalte premier, brutto	1	229 165 512	199 511 818
Avgitt gjenforsikringspremie	1	-166 500	-175 000
Sum premieinntekter for egen regning		<u>228 999 012</u>	<u>199 336 818</u>
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen:			
Renteinntekter og utbytte mv på finansielle eiendeler	2	42 070 505	30 154 180
Netto driftsinntekt fra eiendom	3	40 181 123	39 267 738
Verdiendringer på investeringer	11,12,15,16	218 636 231	-43 905 757
Realisert gevinst og tap på investeringer	5	9 089 134	4 567 752
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		<u>309 976 993</u>	<u>30 083 913</u>
Andre inntekter			
Refusjoner	6	<u>25 920 770</u>	<u>25 989 037</u>
Pensjoner mv.			
Utbetalte pensjoner, brutto	6	<u>-130 313 964</u>	<u>-121 701 996</u>
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Endring i premiereserve	7	-113 437 808	-137 240 811
Endring i tilleggsavsetninger	7	-45 933 442	
Endring i kursreguleringsfond	4	-185 433 549	98 394 125
Endring i premiefond	7	-1 198 487	-1 000 101
Sum resultatførte endringer i forsikrings-/kontr.fastsatte forpliktelser		<u>-346 003 286</u>	<u>-39 846 787</u>
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser			
Overskudd på avkastningsresultatet	22	-64 139 305	-71 174 568
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	22	-7 698 660	-2 162 069
Sum midler tilordnet forsikringskontr.- kontraktsfaste forpliktelser		<u>-71 837 965</u>	<u>-73 336 637</u>
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader	9	-2 456 692	-1 911 062
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	8, 9	-8 520 073	-7 717 959
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		<u>-10 976 765</u>	<u>-9 629 021</u>
Resultat av teknisk regnskap		5 764 795	10 895 327

<i>Ikke teknisk regnskap</i>	Note	31.12.2019	31.12.2018
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	2	5 114 898	3 666 121
Netto driftsinntekt fra eiendom	3	4 885 188	4 774 140
Verdiendringer på investeringer	11,12,15,16	26 581 615	-5 338 026
Realisert gevinst og tap på investeringer	5	1 105 050	555 344
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		<u>37 686 751</u>	<u>3 657 579</u>
Andre inntekter			
Aktuarielle endringer ytelsesbaserte pensjonsordninger	9	<u>1 033 428</u>	<u>-139 609</u>
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
Forvaltningskostnader	9	-298 683	-232 345
Andre kostnader	8, 9	<u>-1 635 863</u>	<u>-1 538 343</u>
Sum forvaltningskostn./andre kostn. til selskapsporteføljen		<u>-1 934 546</u>	<u>-1 770 688</u>
Resultat av ikke-teknisk regnskap		36 785 633	1 747 282
Resultat før skattekostnader		<u>42 550 428</u>	<u>12 642 609</u>
Skattekostnader	24	<u>3 029 385</u>	<u>11 029 794</u>
Totalresultat		<u>39 521 043</u>	<u>1 612 815</u>
Overført til/fra risikoutjevningfond	7, 22	-757 656	-2 749 383
Overført til/fra egenkapital	10, 22	<u>-38 763 387</u>	<u>1 136 568</u>
Sum disponeringer		<u>-39 521 043</u>	<u>-1 612 815</u>

EIENDELER

<i>Eiendeler i selskapsporteføljen:</i>	Note	31.12.2019	31.12.2018
Investeringer:			
<i>Bygninger og andre faste eiendommer</i>			
Investeringseiendommer	11	69 798 760	67 977 640
<i>Datterforetak</i>			
Aksjer i datterforetak	12	9 921	10 999
<i>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</i>			
Investering som holdes til forfall	13	10 528 419	16 032 175
Utlån og fordringer	14	4 004 368	4 129 555
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		14 532 787	20 161 730
<i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>			
Aksjer og andeler	15	117 175 217	87 243 822
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	16	183 359 747	158 020 928
Utlån og fordringer	17	48 518	9 054
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		300 583 482	245 273 804
Sum investeringer		384 924 950	333 424 173
Andre eiendeler:			
Kasse, bank	18	33 853 242	45 104 630
Forskuddsbetalte kostnader	20	1 099 342	216 285
Sum		34 952 584	45 320 915
Sum andre eiendeler		34 952 584	45 320 915
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		419 877 534	378 745 088

Eiendeler i kollektivporteføljen**Note** **31.12.2019** **31.12.2018****Investeringer i kollektivporteføljen:****Bygninger og andre faste eiendommer**Investeringseiendommer 11 574 101 240 559 122 360**Datterforetak**Aksjer i datterforetak 12 81 601 90 468**Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost**

Investering som holdes til forfall 13 86 597 219 131 866 117

Utlån og fordringer 14 32 936 295 33 965 971Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost 119 533 514 165 832 088**Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi**

Aksjer og andeler 15 963 776 965 717 588 482

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning 16 1 508 150 836 1 299 736 709

Utlån og fordringer 17 399 069 74 469

Premiefordringer 89 608 0

Andre finansielle eiendeler 18 254 795 956 348 552 947Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi 2 727 212 434 2 365 952 607**Sum eiendeler i kollektivporteføljen****3 420 928 789** **3 090 997 523****Sum eiendeler****3 840 806 323** **3 469 742 611**

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER

Egenkapital:	Note	31.12.2019	31.12.2018
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Innskutt egenkapital	10	153 216 351	153 216 351
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Risikoutjevningfond	7, 10, 22	16 315 284	15 557 628
Annen opptjent egenkapital	10, 22	237 146 195	198 382 810
Sum opptjent egenkapital		253 461 479	213 940 438
Sum egenkapital		406 677 830	367 156 789
Forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser			
Premiereserve	7, 22	2 768 925 500	2 656 915 090
Erstatningsavsetninger	7	37 833 056	36 405 658
Tilleggsavsetninger	7	184 861 846	138 928 404
Kursreguleringsfond	4	349 746 608	164 313 059
Premiefond	7, 22	75 499 620	91 035 308
Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		3 416 866 630	3 087 597 519
Avsetninger for forpliktelser:			
Skyldig skattetrekk	18	2 875 358	2 727 697
Forpliktelser ved skatt	24	1 453 686	563 000
Forpliktelser ved utsatt skatt	24	12 149 531	10 466 794
Andre avsetninger for forpliktelser		783 288	700 403
Pensjonsforpliktelser egne ansatte	9	0	530 409
Sum avsetninger for forpliktelser		17 261 863	14 988 303
Sum forpliktelser		3 434 128 493	3 102 585 822
Sum egenkapital og forpliktelser		3 840 806 323	3 469 742 611

Arendal kommunale pensjonskasse, 18. mars 2020

Morten Kraft
Styreleder

Fredrik William Knudsen
Nestleder

Siri Lyngvi-Østerhus
styremedlem

Milly O. Grundesen
styremedlem

Inger Mari Sørvig
styremedlem

Jon Vidar Skogeng
styremedlem

Kjetil Korneliussen
Adm. direktør

KONTANTSTRØMSANALYSE

(1.000 kr)	2019	2018
a. Kontantstrøm fra driften		
Premieinntekter	229 165	199 512
Forsikringsytelser	-104 393	-95 713
Finansinntekter netto	347 664	33 741
Andre kostnader (administrasjon og skatt)	-11 878	-11 382
Redusert/økt kortsiktige fordringer og gjeld	-3 029	2 996
Netto kontantstrøm fra virksomheten	457 529	129 154
b. Kontantstrøm fra investeringer/plasseringer		
Utbetaling ved kjøp av bygninger og andre faste eiendommer		
Verdijustering av bygninger og andre faste eiendommer	-16 800	-39 150
Redusert (økt) beholdning av rentebærende papirer	-270 315	-79 693
Redusert (økt) beholdning av aksjefond	-276 120	48 993
Redusert (økt) utlån mot pant i fast eiendom	1 030	-511
Netto kontantstrøm fra investeringer/plasseringer	-562 205	-70 361
c. Kontantstrøm fra finansiering		
Innbetaling av kjernekapitalinnskudd	0	0
Endringer i finansiering	0	0
Netto kontantstrøm fra finansiering	0	0
a + b + c Netto endring av likvider gjennom året	-104 676	58 793
Likviditetsbeholdning pr 01.01.	393 325	334 865
Likviditetsbeholdning pr 31.12.	288 649	393 325



Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i henhold til regnskapsloven, med de tillegg og unntak som følger av forskrift 20.12.2011 nr. 1457 (forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak). Årsregnskapet er således utarbeidet med utgangspunkt i prinsipp om historisk kost. Unntak for dette prinsippet gjelder vurdering av investeringseiendommer og vurdering av finansielle eiendeler og finansielle gjeld som er målt til virkelig verdi.

Konsernregnskap

Arendal kommunale pensjonskasse er morselskap til Friergangen 3 AS.

I henhold til unntaksregelen i Regnskapsloven § 3 - 8 er det ikke utarbeidet konsernregnskap for 2019. Bakgrunnen for dette er at datterselskapet ikke har betydning for å bedømme Arendal kommunale pensjonskasses stilling og resultat.

Finansielle instrumenter

I overensstemmelse med IAS 39 "Finansielle instrumenter - innregning og måling" klassifiseres finansielle instrumenter innenfor virkeområdet til IAS 39 med virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Virkelig verdi

Virkelige verdier blir benyttet i regnskapet. Aksjer og omløpsobligasjoner verdsettes til markedsverdier / børskurser. Investeringseiendommer takseres årlig og oppføres til markedsverdi i henhold til takst.

Obligasjoner som holdes til forfall

Finansielle eiendeler med faste eller forutsigbare kontantstrømmer og bestemt innløsningsdato hvor pensjonskassen har intensjon om og evne til å holde investeringen til forfall, er klassifisert som investeringer "holdt til forfall". Investeringene som holdes til forfall vurderes til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metoden.

Aksjer og andeler

Aksjer tilordnes anskaffelseskost ved FIFO-metoden (først inn først ut).

Utlån

Utlån er oppført til nominelle verdier i balansen.

Ansvarlige lån

Arendal kommunale pensjonskassen kan ikke innhente ansvarlig kapital fra andre enn Arendal kommune og foretak/institusjon som har pensjonsordning i pensjonskassen.

Forsikringstekniske avsetninger

Premiereserver skal dekke de forsikredes hittil opptjente rettigheter i pensjonskassen. Beregningen foretas av pensjonskassens aktuar. AKP har full forsikringsteknisk dekning, det vil si at AKP har full dekning for nåverdien av påløpte pensjons-forpliktelser.

Administrasjonsreserver skal dekke fremtidige kostnader for fullt betalte forsikringer, som er forsikringer hvor premiebetalingen er opphørt og hvor oppsamlet premiereserve knyttet til den enkelte forsikrede dekker selskapets forpliktelser for hele den gjenværende forsikringstid.

Erstatningsavsetninger skal dekke antatt inntrufne forsikringstilfeller som ved årsslutt ikke er meldt eller oppgjort, herunder karensavsetninger for uførerisiko. Dette reflekterer forsikringsforpliktelser som pensjonskassen har påtatt seg gjennom mottatt premie. Erstatningsavsetningen skal tilsvare utbetalingene dersom erstatnings-tilfellet er ferdigbehandlet.

Premiefond inneholder forskuddsbetalte premier og eventuelle overskuddsmidler. Premiefondet kan benyttes til dekning av fremtidige premier.

Risikoutjevningfondet har til formål å utjevne den regnskapsmessige virkningen av fluktuasjoner i resultatet av forsikringsvirksomheten over tid. Regnskapsmessig er risikoutjevningfondet en del av egenkapitalen.

Tilleggsavsetninger representerer en forsikringsmessig buffer som kan benyttes i de årene den finansielle avkastningen ikke er tilstrekkelig til å dekke den garanterte renten.

Pensjonsforpliktelser egne ansatte

Pensjonskassens ansatte omfattes av pensjonskassens kollektive pensjonsordning på lik linje med andre medlemmer.

Pensjonsordningen gir en definert ytelse i henhold til tariffavtalen i kommunal sektor.

Skatt

Pensjonskassens virksomhet er skattepliktig i henhold til skatteloven. Pensjonskassen betaler 22 % skatt av skattepliktig overskudd og 0,15 % skatt av skattepliktig formue.

Den delen av virksomheten som henføres til selskapsporteføljen er innenfor fritaksmetoden. Dette medfører at gevinster og tap på verdipapirer i selskapsporteføljen ikke inngår i skattepliktig inntekt.

Inndeling av forvaltningskapitalen

Pensjonskassens forvaltningskapital er delt inn i en kollektivportefølje (kundeportefølje) og en selskapsportefølje jfr. Forsikringsvirksomhetsloven § 9-7. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger som skal dekke de kontraktsfaste forpliktelser.

Selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer selskapets ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld enn forsikringsforpliktelsene. Pensjonskassen har valgt en felles kapitalforvaltning, slik at fordeling til kollektiv- og selskapsportefølje er gjennomført etter hvor stor del av aktiva den respektive portefølje "eier".

Inndeling	2019	2018
Kollektivporteføljen	89,16 %	89,16 %
Selskapsporteføljen	10,84 %	10,84 %

Finansiell risiko

Pensjonskassens systemer for styring og kontroll er tilpasset de lovmessige krav for å sikre en forsvarlig kapitalforvaltning. Det gjennomføres risikoanalyser basert på Finanstilsynets stresstest for livsforsikrings-selskap og pensjonskasser hvor det tas hensyn til de ulike risikoelementer som markedsrisiko, likviditets-risiko og kredittrisiko.

Pensjonsordningene

Ved utgangen av 2019 hadde følgende virksomheter pensjonsordninger i pensjonskassen:

Arendal kommune, Arendal Eiendom KF og Arendal Havn KF, Arendal kirkelige fellesråd, Hove Drifts- og utviklingsselskap AS, Etablerersenteret IKS og Arendal kommunale pensjonskasse. Pensjonskassen har også medlemmer fra Arendal Kulturhus AS og Agder kommunale støttetjenester.

Alle ansatte med unntak av sykepleiere, leger og lærere er omfattet av ordningen.

Pensjonsordningen er ytelsesbasert og har ikke investeringsvalg.

Kategori	Menn	Kvinner	Totalt
Alderspensjon	308	847	1155
AFP 62 - 65 år	7	52	59
AFP 65 - 67 år	17	72	89
Uførepensjon	83	553	636
Barnetillegg	103	84	187
Ektefellepensjon	74	86	160
Barnepensjon	10	8	18
Aktive	834	2264	3098
Fratrådte	1854	4246	6100
Fratrådte med oppsatt rett	314	801	1115

Forsikringsteknisk følsomhetsberegning

Tabellen under viser hvordan kravene til premie-reserven øker ved en reduksjon i dødelighet på 10 %, og ved en økning i uførehypighet på 15 %.

Forutsetning	Endringer	Effekt på netto premiereserve
Dødelighet	-10 %	55 mill. kr.
Uførhet	+15%	9,6 mill. kr.



Note 1 Premieinntekter

Pensjonskassens styre fastsetter årlig arbeidsgiverpremien etter anbefaling fra ansvarlig aktuar. Arbeidsgiverpremien ble fastsatt til 11,14% av lønn i 2019 (10,7 % av lønn i 2018).

Arbeidstakerinnskuddet er i tariffavtalen fastsatt til 2% av lønn.

(1000 kr)	31.12.2019	31.12.2018
<i>Arbeidsgiverpremie:</i>		
Normalpremie (11,14%)	119 152	102 578
For mye innbetalt premie overført til premiefond	-8 152	0
Reguleringspremie belastet premiefond	96 724	41 637
Ikke forsikringsbare hendelser belastet premiefond	0	0
Innbetalt reguleringspremie	49	34 664
Avgitt gjenforsikringspremie	-167	-175
Sum arbeidsgiverpremie	207 606	178 704
Arbeidstakerinnskudd (2%)	21 393	20 632
Sum forfalt premie	228 999	199 336

Note 2 Renteinntekter og utbytte mv på finansielle eiendeler

(1000 kr)	31.12.2019	31.12.2018
Pantelån	844	807
Obligasjoner m.m.	22 772	11 457
Plasseringer i kredittobligasjoner	16 115	13 499
Utbytte fra aksjer/aksjefond	3 532	4 196
Andre finansinntekter	3 922	3 861
Sum inntekter fra andre finansielle eiendeler	47 185	33 820
Andel selskapsportefølje	5 115	3 666
Andel kollektivportefølje	42 070	30 154
Sum	47 185	33 820

Note 3 Netto driftsinntekter fra eiendom

(1000 kr)	31.12.2019	31.12.2018
Inntekter	45 607	44 242
Driftskostnader	-541	-200
Netto driftsinntekt fra eiendom	45 066	44 042
Andel selskapsportefølje	4 885	4 774
Andel kollektivportefølje	40 181	39 268
Sum	45 066	44 042

Note 4 Kursreguleringsfond

(1000 kr)	Historisk Kostpris 2018	Virkelig verdi 31.12.2019	Urealisert gevinst
Aksjer	732 828	1 080 952	348 124
Obligasjoner	1 645 163	1 690 632	45 469
Sum	2 377 991	2 771 584	393 593
Kursreguleringsfond 01.01.	164 313		
Kursreguleringsfond 31.12.	349 747		
Endring	185 434		

Den delen av urealiserte gevinster, som vedrører kollektivporteføljen er i regnskapet avsatt til kursreguleringsfond. Den delen som vedrører selskapsporteføljen er medtatt i annen egenkapital. Aksjer, obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning er i regnskapet ført til markedsverdi.

Note 5 Realisert gevinst og tap på investeringer

(1000 kr)	31.12.2019	31.12.2018
Aksjer	2 206	-4 762
Obligasjoner	7 988	9 885
Sum	10 194	5 123
Andel selskapsportefølje	1 105	555
Andel kollektivportefølje	9 089	4 568
Sum	10 194	5 123



Note 6 Utbetalte pensjoner	(1000 kr)	31.12.2019	31.12.2018	
Pensjonsutbetalinger innenfor "Avtale om overføring og samordning av pensjonsrettigheter" (Overføringsavtalen) er direkte utbetalte pensjonsytelser til pensjonskassens medlemmer i henhold til vedtektene, og refusjoner i henhold til overføringsavtalen.	Alderspensjon	62 996	57 227	
	Uførepensjon	20 141	20 150	
	Etterlattepensjon	6 781	6 678	
	Barnpensjon	335	333	
	Midlertidig Uførepensjon	3 764	3 574	
	AFP 62 - 64 år	13 147	13 773	
	AFP 65 - 66 år	17 585	15 483	
	Sum direkte utbetalte pensjoner	124 749	117 218	
	Pensjonsutbetalinger utenfor overføringsavtalen er avtafefestet pensjon (AFP) 62-64 år, som er en tariffbestemt avtale om pensjon/førtidspensjon. Pensjonskassen administrerer ordningen og utbetaler på vegne av arbeidsgiverne mot månedlig refusjon for utbetalt beløp.	Utbetalte refusjoner i henhold til overføringsavtalen	5 565	4 484
		Utbetalte pensjoner, brutto	130 314	121 702
Mottatte refusjonspensjoner				
Andre pensjonskasser		12 774	12 216	
	AFP 62 - 64 år	13 147	13 773	
	Sum mottatte refusjonspensjoner	25 921	25 989	
	Netto utbetalte pensjoner	14 393	95 713	

Note 7 Avsetninger til fond

Premiereserver (1000 kr)	Premiereserve	Erstatningsavsetning	Sum	Herav adm. reserve
Premiereserver 01.01	2 656 915	36 406	2 693 321	67 022
Pliktig avsetning 2019	157 920	1 451	159 371	4 423
Redisponering av resultat 2017	-45 909	-24	-45 933	-1 113
Premiereserver 31.12	2 768 926	37 833	2 806 759	70 332

Premiefond (1000 kr)	2019		2018	
Premiefond 01.01	91 035	50 005		
Reguleringspremie	-96 724	-41 637		
Garantert rente	1 198	1 000		
Innbetalt til premiefond	8 152	8 330		
Årets resultat				
kollektivporteføljen	71 838	73 337		
Premiefond 31.12	75 500	91 035		

Risikoutjevningfond (1000 kr)	2019	2018
Risikoutjevningfond 01.01	15 557	12 808
Avsetning	758	2 750
Risikoutjevningfond 31.12	16 315	15 558

Tilleggsavsetninger (1000 kr)	2019	2018
Tilleggsavsetninger 01.01	138 928	138 928
Avsetning	45 934	0
Tilleggsavsetninger 31.12	184 862	138 928

Note 8 Ytelse og lån til ledende ansatte

			31.12.2019	31.12.2018
Administrerende direktør:				
Kjetil Korneliussen	Fra 15.08.2019	lønn	430 202	
Kjetil Korneliussen	Fra 15.08.2019	pensjonskostnad	47 925	
Frode Thorkildsen	Til 31.08.2019	lønn	777 440	1 130 000
Frode Thorkildsen	Til 31.08.2019	pensjonskostnad	86 607	120 910
Styret:				
Morten Kraft	Fra 23.10.2019	styrets leder	17 147	
Anders Kylland	Til 23.10.2019	styrets leder	85 890	88 430
Fredrik William Knudsen		styremedlem	83 361	66 396
Milly O. Grundesen		styremedlem	67 886	48 110
Inger Mari Sørvig		styremedlem	66 886	50 110
Siri Lyngvi-Østerhus		styremedlem	64 222	48 110
Jon Vidar Skogeng		styremedlem	64 222	50 110
Anders Kylland	Fra 23.10.2019	varamedlem	5 825	
Morten Kraft	Til 23.10.2019	varamedlem	34 778	39 530
Vigdis Røed		varamedlem	5 825	
Astri Johansson		varamedlem	34 778	37 530
Linda Øygarden		etterbetalt	4 664	

Administrerende direktør og ansatte i pensjonskassen, samt de av styremedlemmene som har pensjonsordning gjennom pensjonskassen (ansattes representanter) kan søke lån til ordinære medlemsvilkår.



Note 9 Forvaltnings- og driftskostnader

I administrasjonen er det 5 ansatte, tilsvarende 5 årsverk. Samlet lønn, honorarer og andre personalkostnader beløper seg til 3,7 mill. Av dette henføres 0,711 mill. (50%) av administrerende direktørs samlede personalkostnader og arbeidsgiver-avgift til den løpende forvaltning og er således splittet. Honorarer til ekstern rådgiver er også tatt med.

	31.12.2019	31.12.2018
Forvaltningskostnader:		
Honorarer aktive forvaltere	2 327 222	1 150 599
Øvrige kostnader som henføres forvaltningen	428 153	992 808
Sum forvaltningskostn.	2 755 375	2 143 407
Andel selskapsport.	298 683	232 345
Andel kollektivport.	2 456 692	1 911 062
Sum	2 755 375	2 143 407
Andre kostnader:		
Lønnskostnader	3 403 882	3 266 565
Styrehonorar	535 484	428 326
Arbeidsgiveravgift	664 155	505 199
Pensjonskostnader	275 572	501 791
Annen personalkostnad	140 192	260 650
Sum lønnskostnader	5 019 285	4 962 531
Revisjonshonorar	159 125	132 525
Aktuærtjenester	899 325	634 779
Andre honorarer	98 150	152 183
Andre kostnader	2 346 627	2 913 893
Sum driftskostnader	8 522 512	8 795 911
Prosjektkostnader	600 000	600 000
I alt	9 122 512	9 395 911
Aktuarielle endringer i selskapsporteføljen	-1 033 424	139 609
Andel selskapsporteføljen	1 635 863	1 538 343
Andel kollektivporteføljen	8 520 073	7 717 959
Sum	9 122 512	9 395 911

Note 10 Egenkapital

(1000 kr)	31.12.2019	31.12.2018
Innskutt egenkapital	153 216	153 216
Annen opptjent egenkapital 01.01	198 383	199 520
Disponering av årets resultat	38 763	-1 137
Annen opptjent egenkapital	237 146	198 383
Risikoutjevningfond	16 315	15558
Sum egenkapital	406 678	367 157



Note 11 Investeringseiendommer

Leieinntekter (1000 kr)	Leietaker	31.12.2019	31.12.2018
Friergangen 3 (Kinobygg)	Kino Sør	2 621	2 576
Johan Landmarks vei 1 (Bjorbekktunet bo- og omsorgssenter)	Arendal kommune	5 278	5 119
Julius Smiths vei 15 (Fagerheim barnehage og avlastningsenhet)	Arendal kommune	802	778
Røed 68 og 70 (Røed bo- og omsorgssenter)	Arendal kommune	5 378	5 215
Strømsbuneset 1 (Plankemyra bo- og omsorgssenter)	Arendal kommune	13 220	12 821
Torvet 6 / Bendiksklev 1 (Arendal bibliotek og parkeringshus)	Arendal kommune	10 458	10 142
Østensbuveien 55 (Arendal bo- og rehabiliteringssenter - Myratunet)	Arendal kommune	7 538	7 311
Sum		45 295	43 962

Investeringseiendommer er vurdert til takster utarbeidet av uavhengig takstmann. Verdsettelsen er i henhold til IAS 40. Eiendommene er klassifisert som investeringseiendom som er definert som "eiendom som benyttes for å opptjene leieinntekter eller for verdistigning på kapital eller begge deler". Investeringseiendommer skal måles til virkelig verdi, som normalt er markedsverdien.

Friergangen 3 i Arendal ble anskaffet i mai 2005 og er utleid til Kino Sør. Leieforholdet løper til og med 01.07.2028 med rett for leietaker til å forlenge leieforholdet i 2 ganger 5 år til markedsbetingelser vurdert av minst 2 meglere. Leien indeksreguleres årlig med 100 % av konsumprisindeksen.

(1000 kr)	Friergangen	Bjorbekktunet	Bibliotek og P-hus	Fagerheim	Røed	Myratunet	Plankemyra	Sum
Anskaffelsesverdi	26 587	53 200	105 400	8 500	57 000	79 900	146 000	476 587
Verdiregulering tidligere år	8 313	20 900	41 600	1 600	18 500	19 600	40 000	150 513
Inngående balanse	34 900	74 100	147 000	10 100	75 500	99 500	186 000	627 100
Tilgang 2019								0
Avgang 2019								0
Verdiregulering 2019	0	1 800	1 500	2 400	1 600	2 000	7 500	16 800
Verdi pr. 31.12.19	34 900	75 900	148 500	12 500	77 100	101 500	193 500	643 900

Andel selskapsportefølje	69 799
Andel kollektivportefølje	574 101
Sum	643 900

Note 12 Aksjer i datterselskaper

Navn	Forretningskontor	Eierandel	Bokført egenkapital	Resultat 2019
			31.12.2019	
Friergangen 3 AS	Arendal	100 %	91 522	-9 945
Andel selskapsportefølje		9 921		
Andel kollektivportefølje		81 601		
Sum		91 522		

Note 13 Investeringer som holdes til forfall

Obligasjoner (1000 kr)	Anskaffelses- verdi	Amortisert verdi	Markedsverdi
BN Bank ASA 5.6 15.12.2020	10 070	10 009	10 035
Hafslund ASA 5.05 14.02.2022	9 960	9 988	10 432
Schibsted ASA FRN 06.05.2021	10 000	10 000	10 046
SpareBank 1 SR-Bank ASA 5 30.09.2020	9 845	9 979	10 107
Sparebanken Sør 3.25 19.03.2020	15 180	15 005	15 390
Storebrand Liv AS 14/PERP FRN STEP C SUB	18 000	18 000	18 011
Totens Sparebank 5.55 16.11.2020	5 000	4 999	5 034
Wilh. Wilhelmsen ASA FRN 25.01.2022	10 035	13 000	13 070
Wilh. Wilhelmsen ASA FRN 30.03.2020	4 800	5 000	5 001
	92 890	95 980	97 126
Påløpte renter		1 145	
Totalt		97 125	

Andel selskapsportefølje	10 528
Andel kollektivportefølje	86 597
Sum	97 125

Det er kun foretatt plasseringer i obligasjoner notert i norske kroner. Det er ikke regnet gjennomsnittlig effektiv rente på "hold til forfall" obligasjoner.

Note 14 Utlån

(1000 kr)	31.12.2019	31.12.2018
Lån til medlemmer	36 940	38 096
Andel selskapsportefølje	4 004	4 130
Andel kollektivportefølje	32 936	33 966
Sum	36 940	38 096

Note 15 Aksjer og andeler

(1000 kr)	Markedsverdi 01.01.19	Markedsverdi 31.12.19	Verdiendring 2019
Internasjonale aksjefond			
Baillie Gifford	124 334	164 154	39 820
Danske Capital Global ESG	61 646	74 987	13 341
KLP AksjeAsia Indeks II	13 347	15 803	2 456
KLP AksjeEuropa Indeks II	59 163	74 159	14 996
KLP AksjeFremv. Mar. Indeks I	26 399	31 915	5 516
KLP AksjeGlobal II	202 703	256 358	53 655
KLP AksjeGlobal IV	55 000	68 273	13 273
KLP AksjeUSA Indeks II	31 225	40 268	9 043
Odin Europa II	52 602	63 272	10 670
Sum internasjonale aksjefond	626 419	789 189	162 770
Nordiske aksjer og aksjefond			
Danske Capital norske aksjer	68 940	78 416	9 476
Egenkapitalbevis	43 560	49 500	5 940
KLP AksjeNorden Indeks	9	94	85
KLP AksjeNorge Indeks	29 000	30 257	1 257
Pareto Aksje Norge	52 201	63 434	11 233
Pareto Investment Fund	61 723	70 062	8 339
Sum nordiske aksjer og aksjefond	255 433	291 763	36 330
Totalt	881 852	1 080 952	199 100
Andel selskapsportefølje		117 175	
Andel kollektivportefølje		963 777	
Sum		1 080 952	



Note 16 Obligasjonsfond

(1000 kr)	Markedsverdi 01.01.19	Markedsverdi 31.12.19	Verdiendring 2019
High Yield obligasjoner			
Alfred Berg Income High Yield	78 200	78 272	72
Alfred Berg Nordisk Ansvarlig kapital	78 200	78 329	129
BlueBay High Yield ESG Bond Fund I	88 324	100 810	12 486
Holberg Kreditt	70 692	74 980	4 288
Sum High Yield obligasjoner	315 416	332 391	16 975
Internasjonale obligasjoner			
Mercer Short Duration Global Bond Fund 1	105 051	110 790	5 739
Mercer Short Duration Global Bond Fund 2	103 355	106 623	3 268
Sum Internasjonale obligasjoner	208 406	217 413	9 007
Nordiske obligasjoner			
Alfred Berg Income Investment Grade	78 200	78 272	72
Alfred Berg Nordic Investment Grade Inst	119 914	123 873	3 959
Alfred Berg Nordic Investment Grade Mid dur Inst	548 500	548 346	-154
DNB Obligasjon III	391 867	391 216	-651
Sum Nordiske obligasjoner	1 138 481	1 141 707	3 226
Totalt	1 662 303	1 691 511	29 208
Andel selskapsportefølje		183 360	
Andel kollektivportefølje		1 508 151	
Sum		1 691 511	



Note 17 Fordringer

(1000 kr)	31.12.2019
Fordring datterselskap	96
Andel selskapsportefølje	11
Andel kollektivportefølje	85
Sum	96

Note 18 Kasse, bank

(1000 kr)	31.12.2019
Kontanter og bankinnskudd	288 649
Andel selskapsportefølje	33 853
Andel kollektivportefølje	254 796
Sum	288 649

Av bankinnskuddene er 2 875 kroner innestående på skattetrekkkonto til dekning av skyldig skattetrekk.

Note 19 Kapitalavkastning

	2019	2018	2017	2016	2015
Bokført avk. (kollektivporteføljen)	4,87 %	4,59 %	5,38 %	3,44 %	6,32 %
Verdijust. avk. (kollektivporteføljen)	9,97 %	1,35 %	8,76 %	5,79 %	3,71 %
Verdijust. avk. (selskapsporteføljen)	9,97 %	1,35 %	8,76 %	5,75 %	4,07 %

Bokført og verdijustert avkastning for kollektivporteføljen er beregnet etter modifisert Dietz modell, jfr. forskrift av 26. mai 2009.

Note 20 Forskuddsbetalte kostnader

Ombygging kontorlokaler kostnadsføres over leieperioden på 10 år. Årlig kostnad er 45 534 kroner.

Note 21 Kapitalkrav

Pensjonskassen leverer forenklet solvenskapitalkrav til Finanstilsynet hvert halvår. Kapitalkravet er at solvenskapitaldekningen til enhver tid skal være over 100%.

Solvenskapitaldekning	
Samlet tapspotensiale	616 856
Bufferkapital	956 480
<i>Overskudd/underskudd bufferkapital</i>	<i>339 624</i>
Bufferkapitalutnyttelse	155 %

Solvenskapitaldekning	
Samlet solvenskapitalkrav	616 856
Ansvarlig kapital	942 727
<i>Overskudd/underskudd ansvarlig kapital</i>	<i>325 871</i>
Solvenskapitaldekning	153 %

Note 22 Resultatanalyse

Administrasjonsresultat		-221
Premie for avkastningsgaranti		5 228
Netto finansinntekter i kollektiv porteføljen	124 543	
- Pliktige rentekostnader	<u>-59 646</u>	
Renteresultat	<u>64 897</u>	64 897
Risikoresultat		7 699
Teknisk resultat		<u>77 603</u>
Resultat i selskapsporteføljen		36 786
Tilbakeført skatt		107
Skattekostnad		<u>-3 137</u>
Total resultat før disponering		<u>111 359</u>
Disponering:		
Renteresultat overført til premiefond		64 139
Renteresultat overført til premiereserven		0
Risikoresultat overført til premiefond		7 699
Risikoresultat overført til premiereserven		0
Sum disponering av teknisk resultat		71 838
Overført til risikoutjevningssfond		758
Overført til annen opptjent egenkapital		38 763
Sum disponering		<u>111 359</u>

Note 23 Solvensmarginkapitalkrav

(mill. kr.)	31.12.2019
Beregnet solvensmarginkrav	117,0
Dekningen av kapitalkravet er som følger:	
Sum innskutt egenkapital (ekskl. risikoutjevningssfond)	153,2
Sum opptjent egenkapital (ekskl. risikoutjevningssfond)	237,0
50% av tilleggsavsetninger	92,4
50% av risikoutjevningssfond	8,2
Solvensmarginkapital	<u>490,8</u>

Solvensmarginkapitalen utgjør 418,9 % av minstekravet.

Note 24 Skatter

Beregnet betalbar skatt gjelder 0,15 % formueskatt.

Midlertidige forskjeller	2019	2018
Investerings eiendommer	35 552 846	34 272 499
Aksjer og obligasjoner	0	0
Andre forskjeller	928 591	-530 409
Gevinst- og tapskonto	18 743 707	23 429 634
Skattemessig fremførbart underskudd	0	-15 304 547
Grunnlag utsatt skatt	<u>55 225 144</u>	<u>41 867 177</u>
Utsatt skatt 22 %	<u>12 149 531</u>	<u>10 466 794</u>

Til styret i
Arendal kommunale pensjonskasse

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Arendal kommunale pensjonskasse som viser et overskudd på kr 39 521 043. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er

Besøks- og postadresse: Teknologiveien 1, 4846 Arendal
Telefon: 37 19 67 00
Bankkonto: 7314 05 00256



Medlem av Revisorgruppen

Foretaksregisteret: 981 497 023 MVA
E-mail: arendal@rg.no
Hjemmeside: www.rg.no



Medlem av UHY International

også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeidet et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift og forslag til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med god bokføringskikk i Norge.

Arendal, 18. mars 2020

For Agder-Team Revisjon AS

Inge Vidar Frivoll
Registrert revisor

Besøks- og postadresse: Teknologiveien 1, 4846 Arendal
Telefon: 37 19 67 00
Bankkonto: 7314 05 00256



Medlem av Revisorgruppen

Foretaksregisteret: 981 497 023 MVA
E-mail: arendal@rg.no
Hjemmeside: www.rg.no



Medlem av UHY International

Aktuarberetning

Til styret i Arendal kommunale pensjonskasse.

Aktuaren skal sørge for at pensjonskassen til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte. I henhold til dette har aktuaren vurdert den forsikringstekniske status for pensjonskassen pr. 31.12.2019.

Etter vår vurdering er de forsikringstekniske avsetninger i balansen pr. 31.12.2019 og tilordning av resultat fastsatt i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.

Avkastningsresultatet for 2019 var på 64,9 millioner kroner, der alt ble disponert til premiefondet. 758 tusen kroner var avkastning på risikoutjevningfondet.

Risikoresultatet for 2019 var på 7,7 millioner kroner. Hele risikoresultatet ble disponert til premiefondet.

Forsikringsteknisk resultat og dets anvendelse fordelte seg slik i 2019:

«Område»	Resultat	Resultat anvendt til				
		Styrking av premiereserve	Tilleggsavsetning	Risikoutjevningfond	Premiefond	Opptjent egenkapital
Administrasjonsresultat	-220 861	-	-	-	-	-220 861
Risikoresultat	7 698 660	-	-	-	7 698 660	-
Avkastningsresultat	64 896 961	-	-	757 656	64 139 305	-
Rentegarantipremie	5 228 000	-	-	-	-	5 228 000
Til sammen	77 602 760	-	-	757 656	71 837 965	5 007 139

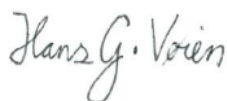
Avsatt premiereserve pr. 31.12.2019 er vist i nedenstående tabell:

Post	Beløp
Netto premiereserve K2013	2 698 593 474
Erstatningsavsetning	37 833 056
Administrasjonsreserve	70 332 026
Til sammen	2 806 758 556

Gjennomsnittlig beregningsrente er pr. 31.12.2019 på 2,30 %. Etter at søknad til Finanstilsynet, om å disponere ca. 48,9 millioner kroner av resultatet for 2017 til styrket premiereserve gjennom å redusere beregningsrenten, ikke ble innvilget, er denne disponeringen nå omgjort ved at beregningsrenten er satt tilbake og de frigjorte midlene er i stedet tilordnet tilleggsavsetninger.

Oslo, 18. mars 2020

For Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS



Hans Gunnar Vøien
Aktuar



Henrik Paulov Hammer
Aktuar



ARENDAL KOMMUNALE
PENSJONSKASSE



Teaterplassen 3, Postboks 10, 4801 Arendal
www.akpensjon.no